ECOURI

APEL LA RAȚIUNE

Sînt un simplu muncitor - constructor, de naționalitate rus. Deja mulți ani trăiesc și lucrez în Moldova. Nici cum nu mă pot dumeri, de ce o parte a populației ruse, în special în orașe, a început să organizeze diverse acțiuni împotriva moldovenilor. Noi, rușii ce trăim în Moldova, am avut școlile noastre în limba maternă, grădinițe pentru copii, sîntem asigurați cu lucru, nimeni nu ne pune piedici și nu ne interzice ceva, în același timp, în special la Tiraspol, Bender și Rîbnița, unde în perioada stalinismului, brejnevismului și a bodiulismului au fost desfășurate «șantiere ale comunismului», a început să se adune lume multă de naționalitate rusă. Orașul Tiraspol pînă în 1940 a fost capitală, unde cultura moldovenească, deși nu în întregime, totuși se dezvolta. Dar ce vedem noi astăzi? In rezultatul migrației necontrolate la asemenea giganți, precum sînt combinatul de filatură de bumbac, «Moldavizolit» și alte întreprinderi, au dat buzna din diferite regiuni ale Federației Ruse atît muncitori de rînd, cît și șefi.

In procesul restructurării, cînd a apărut întrebarea despre renașterea culturii, limbii, tradițiilor naționale ale poporului moldovenesc, în susnumitele orașe au început să organizeze greve împotriva limbii, simbolicii Statului Moldovenesc, au început să distrugă semnalizatoarele rutiere, denumirile localităților, orice inscripții în limba moldovenească. Cu alte cuvinte, această parte a rușilor, sub acompaniamentul pălăvrăgelilor despre internaționalism, în realitate promovează o politică șovină față de poporul moldovenesc. Eu, un simplu muncitor, cred că oameni ca mine, simpli muncitori și funcționari ruși nu au ce împărți cu semenii noștri de naționalitate moldovenească cu care conviețuim împreună. In orașele susnumite cei ce au inspirat și au organizat acțiunile împotriva renașterii culturii naționale sînt în primul rînd reprezentanții păturii birocratice și a partocrației care simt un disconfort, deși legile cu privire la limba și simbolica de stat au fost deja adoptate de parlamentul R.S.S.M., cărora nu le pot fi contrapuse alte legi chișinăuiene, tiraspolene, benderiene, rîbnițene etc.

Tot aici, la Tiraspol, au început să organizeze tot felul de referendumuri, folosindu-se de metode nepermise — împrăștiind foi volante, amenințări etc., iar în ultimul timp au ajuns să organizeze detașamente de vlăjgani care au început să-i bată pe moldovenii participanți la miting. Toți sînteți oameni culți și știți că limba, cultura și tradițiile moldovenești un timp îndelungat au fost asuprite de tătari, turci, sau, în sfîrșit, de țarismul rus, iar după Revoluția din Octombrie — de dictaturile lui Stalin, Brejnev și alții. Apelez către Dumneavoastră, toți rușii, să le întindem moldovenilor, acestui popor ospitalier, mîna prietenească, ca să trăim alături în pace și bună înțelegere. Prin acțiunile voastre nelegale vă puneți voi înșivă într-o situație neplăcută. Astfel de lideri ca Rîleakov, Țurcan, Smirnov, Volkova, în loc să le explice oamenilor din aceste orașe situația reală, procedează invers, fapt ce nu contribuie la consolidare.

Mihail ZAHAROV
Orașul Grigoriopol

BEA, GRIGORE, AGHEAZMĂ!

ADRESÎNDU-VĂ copia scrisorii la gazeta orășenească, concomitent vă exprim recunoștință pentru articolul **«Poporul benderian și drapelul de mahala»**. Da, avem o turmă bună, însă păstroii care s-au dovedit a fi la cîrmă, cățărîndu-se pe scara veche, gata să se risipească, sînt răi. Ne este greu și nouă, băștinașilor, și locuitorilor neautohtoni. In pofida legii adoptate la 26 aprilie, Tricolorul nu a fost recunoscut de conducerea orașului. Eu am fost martorul faptului, cînd la 30 aprilie, în fața clădirii comitetului executiv orășenesc, s-au adunat oameni cu drapelul de stat al republicii în mînă, am văzut cum s-au adresat acești patrioți către tovarășii Țîmai, Pologov, Volkova ca aceștia să permită arborarea Tricolorului. Ei na-u permis aceasta nici după ce au luat cunoștință de documentul semnat de tovarășul Pușcaș. Au întins-o pînă seara, apoi au insistat ca lumea cu Tricolorul să plece din fața Sovietului orășenesc, au început a-i amenința cu răfuiala și au chemat reprezentanții consiliului unit al colectivelor de muncă care, făcîndu-și apariția, s-au năpustit asupra oamenilor, i-au maltratat, le-au rupt drapelul și l-au călcat în picioare.

In neamul meu, printre rudele mele sînt ruși, polonezi, moldoveni, găgăuzi, bulgari, ucraineni. Amestecați prin voia istoriei și a soartei, noi ne-am înrudit și considerăm că anume în rubedenie constă acea putere care a stăvilit pe pămînturile noastre atîtarea incendiului conflictelor interetnice. Nu încape îndoială că și alți locuitori ai orașului Bender s-au simțit ofensați cînd se uitau la «frații mai mari», care în majoritatea lor și-au părăsit baștina, cum călcau în picioare drapelul și legile republicii.

Ca barbarii au distrus ei monumentul istoric — cetatea străveche. Și astăzi continuă acest lucru. In felul ei tagma ofițerilor în retragere ce și-au făcut serviciul militar aici, ocupînd o sumedenie de posturi-cheie în oraș, grație relațiilor, prin Sovietul veteranilor și alte organizații, derapează retragerea armatelor, încetarea construcțiilor nelegitime în interiorul cetății.

De ce guvernul nostru nu este gospodar în casa sa? Oare ar fi putut apare o astfel de problemă, dacă am fi avut de a face cu oameni pe care i-ar durea sufletul la vederea distrugerii monumentelor de istorie ale ținutului, irosirii bogățiilor sale? Oare am fi ajuns noi la o atare opoziție, dacă n-ar fi incitat spiritele cei care și-au găsit la noi și adăpost și pîine? Cum mai pot fi învinuiți băștinașii după toate astea în careva păcate? Noi, populația autohtonă, moldovenii și nemoldovenii ce trăiesc aici de veacuri, trebuie să-i tragem la răspundere pe palavragii.

Astăzi avem nevoie nu de o lege cu privire la referendum, ci cu privire la cetățenie. Acel ce va deveni cetățean al republicii noastre trebuie să respecte legile. Cine nu le respectă, acela se postează în afara legii, se lipsește de dreptul la cetățenie, participare la rezolvarea problemelor stringente ale republicii, deci și de dreptul la participarea la referendum.

Aceasta e părerea mea. Dar iată și scrisoarea la redacția gazetei «Pobeda»:

Luînd cunoștință de conținutul discuției cu deputatul U.R.S.S. N. Costișin publicat în ziarul «Pobeda» aș vrea ca el să țină cont de problemele naționale, problemele de statalitate, avînd în vedere evenimentele istorice și condițiile, normativele legale. Deputatul are multe drepturi și esențialul în activitatea lui nu este rolul pe care-l joacă astăzi, ci urma ce o va lăsa, ceea ce se va alege din activitatea lui.

Și acum cîteva cuvinte despre proiectul legii cu privire la referendumul de la Bender («Pobeda» nr. 62 din 17 mai 1990).

In primul rînd: în condițiile pluralismului de opinii, a pluripartidismului, prioritatea unui partid (în cazul dat al P.C.U.S.) trebuie să fie scos din toate formulările legii.

In al doilea rînd: nu orice i-ar trece cuiva prin cap poate fi înaintat la referendum, cu atît mai mult legile adoptate deja de parlamentul republicii.

In al treilea rînd: toate părțile participante la dezbateri trebuie să dispună de timp egal, condiții egale în folosirea mijloacelor de mass-media și drepturi egale în activitatea ideologică respectivă.

In al patrulea rînd: este necesar un mecanism nou pentru efectuarea votării ce ar face imposibilă trișarea, falsificarea și alte metode ale denaturării stării reale de lucruri.

De ce dispunem pentru moment? Pe paginile ziarului orășenesc, la radioul local, prin intermediul așa-zisului consiliu unit al colectivelor de muncă pe parcursul ultimilor doi ani e practicată dezinformarea opiniei publice în folosul ambițiilor unui grup aparte de persoane. Sub pretextul apărării de poporul moldovenesc, se aduc injurii, se înjosește demnitatea, se discreditează și se falsifică fapte istorice, se aud reproșuri inventate. Mulți dintre noi ne-am trezit cu avocați nechemați. Speculînd lipsa de dorință a unora de a se familiariza cu cultura și limba populației băștinașe, apologeții șovinismului văd ei înșiși și le promit și altora raiul în cadrul unei autonomii. Toate astea le puteți găsi în ziarul «Pobeda». Iar cînd cele publicate pe paginile lui au părut insuficiente, au început să ne aducă «Dnestrovskaia pravda» ca să obțină prin eforturi comune susținerea din partea «turor». Altă parte fiind lipsită de astfel de posibilități, a rămas în disgrație. S-a creat o situație tipică stalinist-brejnevistă, unde chiar dacă nu 99,9 la sută, totuși majoritatea poate fi «organizată», cum se zice, vrei nu vrei, bea Grigore aghiazmă, sau printr-o simplă falsificare a rezultatelor votării. De aceea consider că guvernul republicii procedează corect atunci cînd nu recunoaște drept legale tot felul de anchetări și referendumuri.

Cît ar părea de stranie campania organizată este condusă de liderii comitetului orășenesc de partid, adică de oamenii care în mare măsură s-au discreditat, iar acum se agață de putere, sprijinindu-se pe vechiul schelet al nomenclaturii. Prin acțiunile lor ei nu fac mai că au creat o situație discordată în oraș, dar și au adus în eroare mulți cetățeni, cărora alegerea cetățeniei, locului de trai nu le este indiferentă. Oamenii nu știu cui să-i creadă, pe ce să conteze și unora le pare că ei, fiind împrăștiați și înrăiți, vor ridica și vor susține. Și dacă nu iese nimic din toate astea? Dar dacă totul ia o altă întorsătură? Cui le rămîne lor, celor înșelați de a face, să rămînă în impas doar pentru că au crezut orbește. Oare într-adevăr n-am învățat nimic în viața aceasta, oare n-am avut parte chiar de așa pumnă-minciună?

V. STAMATOV
veteran al muncii, pensionar
Orașul Bender